

O Bibliji

Aleksandar Trajkovski

Budući da se naša vjera i naš život trebaju temeljiti na Bibliji, potrebno je da o njoj naučimo više.

Šta je Sveto Pismo ili Biblija?

Sveto Pismo je knjiga (zbir knjiga) koju su zapisali Božiji ljudi pod vodstvom ili nadahnućem Duha Svetoga. To znači da je stvarni autor Pisma ustvari Bog. Prema grčkoj riječi *biblos*[\[1\]](#) što znači knjiga, Sveto Pismo se još zove i Biblija.

Biblija se sastoji od 66 knjiga koje su napisali mnogi Božiji ljudi, njih preko četrdeset. Počeo ju je pisati Mojsije, vjerovatno između 1446. i 1406. godine prije Krista[\[2\]](#) (za vrijeme izlaska Izraela iz Egipta i njihovog boravka u pustinji), a završio apostol Ivan krajem prvog stoljeća. Moguće je da je knjiga o Jobu pisana i prije Mojsija.

Vrlo je važno znati da je Biblija završena krajem prvog stoljeća. Više nikada Bog nije nadahnuo nekog čovjeka da napiše još neku knjigu i doda je Bibliji. To ne znači da nije bilo ili da nema ljudi koji tvrde suprotno. Međutim, ne treba im vjerovati.

Glavna podjela Biblije je na Stari Zavjet i Novi Zavjet. Stari Zavjet sadrži 39, a Novi Zavjet 27 knjiga. Stari Zavjet je pisan na hebrejskom i aramejskom, a Novi Zavjet na grčkom jeziku. Stari Zavjet opisuje događaje od samog postanka svijeta, pa sve do oko 400. godine prije Krista. Pretežno se bavi poviješću Božijeg djelovanja u odnosu na izabrani izraelski narod. Novi Zavjet pokriva period od Kristovog rođenja pa do kraja prvog stoljeća. Osnovni sadržaj mu je život i djelo Božijeg Sina, Mesije, Isusa Krista, te učenje apostola i život prvih kršćanskih crkava. Oba dijela Biblije govore i o budućim događajima, te objavljuju budućnost sve do samog svršetka svijeta. Takođe govore o jedinstvenom Božijem planu za spasenje grešnog čovječanstva po Isusu Kristu Sinu Božijem.

Biblija je Božija objava

Biblija je posebna Božija objava čovjeku. Kada je čovjek sagriješio, izgubio je zajedništvo s Bogom i pravu spoznaju. Budući da je Bog milostiv, On želi čovjeka vratiti sebi. Biblija

nam otkriva da se Bog čovjeku objavljuje na više načina. Promatrajući ovo što je stvoreno, čovjek je u stanju da nauči nešto o Bogu, odnosno, da vidi neke Njegove osobine (Rim 1:19, 20; Ps 19:1). To se obično zove opća objava. Još neke detalje o općoj objavi možemo vidjeti i iz slijedećih tekstova: Ps 19:1; Rim 1:18-20; Dj 14:17; Mt 5:45. Iz opće objave možemo vidjeti samo neke Božije osobine i neke istine o Božijem odnosu prema čovjeku.

Bog se, od samog početka, ljudima objavljivao i na poseban način. To se događalo kroz direktan govor, snove, vizije, vidljive manifestacije, proroke, Kristov život na zemlji i sl. Međutim, mi o tome ne bismo ništa mogli znati (ili pouzdano znati), da Bog nije odlučio dati objavu u pisanom obliku. To je Biblija koju mi možemo pažljivo čitati i istraživati i pomoću koje sve možemo provjeravati. Iz nje saznajemo mnogo više o Bogu, Njegovim osobinama i naumima, ali i o čovjeku i njegovom stanju: njegovoj prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

Inspiracija Bilije

Inspiracija ili nadahnuće Biblije je pojam koji označava da je stvarni autor Biblije Bog, iako je ona napisana od strane Njegovih sluga.^[3] Dakle, ona nije samo ljudska, nego prije svega Božija riječ jer je Duh Sveti nadahnuo proroke koji su pisali Bibliju. Pogledajmo slijedeće tekstove:

Sve Pismo bogoduh, korisno je za poučavanje, uvjeravanje, popravljavanje, odgajanje u pravednosti, da čovjek Božji bude vrstan, za svako dobro djelo podoban (2. Tim 3:16).

*...znajući ponajprije da ni jedno proroštvo Pisma ne potječe iz samovoljnog tumačenja; ta nikada proroštvo ne bi ljudskom voljom doneseno, nego su ljudi govorili od Boga, Duhom Svetim poneseni.
(2. Pt 1:20)*

Vidimo da je Bog nadahnjivao ljude. Oni su, Duhom Svetim poneseni od Boga govorili. Međutim, i za sam proizvod – Pismo, piše da je bogoduh. To ne znači da Pismo nadahnjuje čitaoca (iako je i to istina), nego da je od Boga nadahnuto ili izdahnuto.^[4] Ono je, iako su ga ljudi pisali, ustvari Božije djelo – Božija riječ.

Biblija, na neki način, ima dvojno autorstvo, Božije i ljudsko, gdje je Bog glavni autor, tako da Biblija za konačan proizvod tvrdi da je Božija riječ.

Ljudski elemenat u Pismu ne smijemo zanemariti, jer pisci nisu bili samo pisači strojevi koji bi pisali ono što im Bog diktira. Oni su ponekad vršili istraživanja i skupljali podatke koje će unijeti u pisanje (vidi Lk 1:1-4). Iz Pisma se ponekad mogu uočiti podaci o osobnosti

samog pisca, njegova obrazovanost, način izražavanja, rječitost, iskustvo i sl.

Međutim, ljudsko autorstvo ne smijemo prenaslagiti, jer Petar jasno kaže da nijedno proroštvo Pisma *"ne potječe iz samovoljnog tumačenja"*. Ono *"ne bi ljudskom voljom doneseno"*. Nego su *"ljudi govorili od Boga, Duhom Svetim poneseni"*. To jasno znači da proroci nisu samovoljno pisali Bibliju, oni su bili Duhom Svetim poneseni. Tako ono što su oni napisali jeste nepogrešiva Božija riječ, riječ koja je boguduha ili od Boga izdahnuta.

Pavao (u 2 Tim 3;16) tvrdi da je *"sve Pismo bogoduh"*, tj. od Boga nadahnuto ili da je Božiji proizvod. To znači da je pisanje proroka Izaije Božija riječ isto kao i Deset zapovijedi koje je Bog zapisao svojim prstom. Evanđelje po Luki jeste Božija riječ isto kao i Ponovljeni zakon.^[5] U nekim izdanjima Biblije možemo vidjeti da su riječi koje je izgovorio Isus stampane crvenim slovima. To u čitatelju može proizvesti mišljenje da su te riječi više Božije nego npr. Pavlove riječi u poslanici Rimljanima. Takav zaključak bi bio potpuno pogrešan i nebiblijski. Pavlova pisma su riječi Božije isto tako kao što su Deset zapovijedi ili Isusov Govor na gori, bilo da su izgovorene direktno od Boga, ili preko Njegovog sluga, jer je *"sve Pismo od Boga nadahnuto"*.

Biblijski je vjerovati da je cijela Biblija jednako nadahnuta u svakom njenom dijelu, u svakoj riječi. Takvo vjerovanje ne temelji se samo na jednom tekstu (2. Tim 3:16). Mnogi biblijski tekstovi to potvrđuju. Poznati tekst koji takođe potvrđuje i ovu istinu je Mt 5:17,18. Tu Isus kaže slijedeće:

"Ne mislite da sam došao ukinuti Zakon ili Proroke. Nisam došao ukinuti, nego ispuniti. Zaista, kažem vam, dok ne prođe nebo i zemlja, ne, ni jedno slovo, ni jedan potezić iz Zakona neće proći, dok se sve ne zbude."

Isus ovdje govori o Zakonu i Prorocima, to jest o Starom Zavjetu. On ne ističe neke dijelove kao nadahnute, a neke kao nenadahnute, ili neke kao važne, a druge kao nevažne, nego je sve važno, istinito i autoritativno, sve do najmanjeg slova i crtice.

Biblija je istinita, nepogrešiva i autoritativna

Budući da je Biblija Božija riječ, ona je potpuno pouzdana i istinita. Sve što Biblija uči o Bogu, čovjeku, povijesti, sadašnjosti, budućnosti, itd. jeste istinito. Isus je rekao u molitvi:

"Posveti ih u istini: tvoja je riječ istina." (Iv 17:17)

Zato je Biblija za nas najvažniji izvor podataka, pogotovo kada se radi o čovjeku, njegovom

postanku, stanju u kojem živi, njegovoj budućnosti ili odnosu s Bogom. Ali takođe, kada se radi o Bogu, Njegovoj naravi, djelovanju u odnosu prema čovjeku, planovima i sl.

Osim toga, budući da je Biblija Božija objava - Božija riječ, ona jeste vrhovni autoritet kojem treba vjerovati i kojem se treba pokoriti. Isus i apostoli su svojim životom pokazali da su apsolutno vjerovali Božijoj riječi, u nju se pouzdavali i njoj se pokorivali. To je primjer koji i mi danas trebamo slijediti.

Istina o nadahnuću Biblije i njenom autoritetu nije bila upitna od samog početka, pa skoro sve do osamnaestog stoljeća.^[6] Tada se pojavljuju neki koji unose zabunu. Tvrdi se da u Bibliji postoje neke greške, uspoređuju se teorije nekih znanstvenika sa biblijskim izvještajima, te na temelju tih i sličnih argumenata donose nove teorije o nadahnuću Biblije, koje negiraju ono što Biblija uči, ono što su vjerovali Isus i apostoli, ali i Crkva kroz mnoga stoljeća.

Međutim, čini se da problem nije intelektualni ili znanstveni, jer znanost svojim otkrićima ustvari potvrđuje istinitost Biblije. Problem je moralni. Berkhof primjećuje da je protivljenje izazvano činjenicom da Pismo zahtjeva apsolutnu podložnost, podložnost ljudskog razuma biblijskom autoritetu.^[7] Biblija ljude poziva da se pokaju i obrate Bogu po vjeri u Isusa Krista. Da ne žive više prema svome samovoljnom mišljenju i tjelesnim željama, nego po volji Božijoj. Ljudi ovo ne žele prihvatiti te izmišljaju razne razloge. Ne žele Boga, nego, kao Eva, misle da mogu biti sami svoji bogovi.

Mnogi danas tvrde da su vjernici, a sve drugo smaraju mjerodavnijim, istinitijim i autoritativnijim od Biblije. Takvih je uvijek bilo, ali mi ne smijemo biti zavedeni njihovom zabludom i izgubiti svoj čvrsti stav.

Pravim vjernicima, onima koji su upoznali Isusa Krista, onima koje je riječ Božija promijenila (i još uvijek mijenja), nije potrebno više dokazivati, niti ih ubjeđivati u nepogrešivost i autoritet Biblije

Ovo su neke osnovne činjenice o Bibliji. Ispravan pogled na Bibliju i ispravan odnos prema njoj neophodni su za duhovni život i napredak, ali i za kvalitetan i ispunjen ovozemaljski život.

[1] Grč. *ta biblia*, znači knjižice.

[2] Prema nekima je izlazak Izraela iz Egipta bio 1275. a osvajanje obećane zemlje počelo 1235. J.I.Packer, M.C.Tenny, William White, *Nelson's Illustrated Manners and Customs of the Bible*, Nashville, Thomas Nelson, 1997, Elektronsko izdanje.

[3] U posljednje vrijeme pojavile su se mnoge teorije o Bibliji i inspiraciji. One, uglavnom, omalovažavaju autoritet i istinitost Biblije. Mi ne vjerujemo u ovakve teorije o biblijskoj inspiraciji, nego o Bibliji vjerujemo ono što ona sama o sebi kaže (Louis Berkhof, *Systematic Theology*, Grand rapids, Eerdmans, 1996, Introductory Volume, 158, ali vidi i Millard J. Erickson, *Christian Theology*, Grand Rapids, Baker, 1995, 207- 10).

[4] J. I. Packer, *Inspiration*, u The New Bible Dictionary, ur. J. D. Douglas, Grand Rapids, Eerdmans, 1962, 564-66.

[5] Pojam "Sveto Pismo" ili "Pismo" je biblijski pojam. Koriste ga novozavjetni pisci govoreći o knjigama Staroga Zavjeta, ali i kada govore o knjigama Novog Zavjeta. U 2.Pt 3:16 Petar pisanja apostola Pavla izjednačuje sa "Pismima", a u 1.Tim 5:18 Pavao Citira Evanđelje po Luki i naziva ga Pismo.

[6] Berkhof, *Systematic Theology*, Intro., 144- 46.

[7] Isto, 161.